

Nr 207.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av anslag för inköp av vissa båtar och pråmar; given Stockholms slott den 14 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anhåller departementschefen, statsrådet Hansson att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om inköp för försvarsväsendets räkning av vissa båtar och pråmar samt anför därvid följande:

1:o.

Ang. över-
låtelse till
marinen av
vissa båtar
och pråmar.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 februari 1922 har bränslekommissionen anfört, att avvecklingen av kommissionens verksamhet numera fortskridit så långt, att all ved så när som på några mycket små partier vore försåld. Vidare återstode en del av det tonnaget, som kommissionen år 1917 måst anskaffa för att kunna verkställa vedtransporterna. Kommissionen hade fört förhandlingar med marinförvaltningen och därvid erfarit, att marinen vore i behov av viss del av tonnaget, som av vissa skäl innehades av ett av kommissionen på sin tid särskilt bildat bolag, Ostkustens transportaktiebolag.

De fartyg, som skulle kunna överlätas till marinen, vore bogserfartygen Achilles (dimensioner: längd 21.93 meter och bredd 4.96 meter; registerton: brutto 64.5 och netto 9.94; maskinstyrka cirka 250 hk; fart: cirka 10 knop lättgång), och Curry (dimensioner: längd 28.12 meter och bredd 5.29 meter; registerton: brutto 128.54 och netto 70.35; maskinstyrka: 250 hk.), stålpråmen Vega (dimensioner: längd 60 meter och bredd 9.20 meter; registerton: brutto 815.89 och netto 718.09; lastkapacitet: cirka 1,250 ton; ångvinschar, ångankarspel och ångstyrinrättning), järnpråmarna Senoren (dimensioner: längd 46.80 meter och bredd 9.85 meter; registerton: brutto 366.50 och netto 344.95; lastkapacitet: cirka 700 ton), Sturkö (dimensioner: längd 49.70 meter och bredd 8.02 meter; registerton: brutto 334.08 och netto 307.74; lastkapacitet: cirka 600 ton) och Anders (dimensioner: längd 49.44 meter och bredd 8.58 meter; registerton: brutto 539.97 och netto 478.45; samt lastkapacitet: cirka 800 ton) ävensom fyra träpråmar. Kommissionen hade genom magistratens i Stockholm besiktningsmän för fartyg låtit verkställa värdering av samtliga ovannämnda fartyg med undantag av träpråmarna, vilka senare, enligt kommissionens uppfattning, vore värda 1,000 kronor stycket.

Marinförvaltningen hade i skrivelse till kommissionen förklarat sig icke hava något att erinra varken mot den av magistratens besiktningsmän eller kommissionen gjorda värderingen av fartygen och pråmarna.

På grund härav har bränslekommissionen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för överlåtande å marinförvaltningen eller annat militärt organ av ifrågavarande fartyg och pråmar till ovan angivna och i värderingsinstrumenten uppgivna priser, utgörande för bogserbåtarna Achilles och Curry 50,000 respektive 45,000 kronor samt för järnpråmarna Vega, Senoren, Sturkö och Anders respektive 75,000, 12,000, 10,000 och 9,000 kronor.

Marinförvaltningen har uti den 28 februari 1922 i ärendet avgivet utlåtande anfört, att då stort behov av den erbjudna fartygsmaterielen föreläge inom marinen, finge marinförvaltningen hemställa, att samma materiel måtte få överlåtas på sjöförsvaret utan ersättning.

Skulle emellertid, på sätt bränslekommissionen föreslagit, ersättning anses böra utgå för överlåtande av angivna båtar och pråmar, funne marinförvaltningen sig böra tillika anmäla, att ämbetsverket ej disponerade några medel, som därför lämpligen kunde avses, utan torde i så fall av riksdagen få äskas anslag för ändamålet.

De båtar och pråmar, vilka sålunda äro avsedda att överlåtas å marinen, tillhöra ett på bränslekommissionens initiativ den 5 september 1918 bildat bolag, benämnt Ostkustens transportaktiebolag. Av aktierna i berörda bolag, vilka till antalet utgöra 15,000 och lyda å 100 kronor vardera, övertogs vid bolagets bildande och ägas allttjämt 14,996 av svenska staten, som jämväl äger uppbära all uppkommande utdelningsbar vinst av bolagets rörelse. Genom beslut den 28 mars 1919 uppdrog Kungl. Maj:t åt bränslekommissionen att taga i förvar de staten tillhöriga aktierna i bolaget samt bemyndigade chefen för finansdepartementet eller den han i sitt ställe förordnade att för samma aktier föra talan och utöva rösträtt. Vid nu angivna förhållanden torde omförmälda bolag ävensom dess tillgångar i realiteten vara att betrakta såsom statsegendom. Då, på sätt marinförvaltningen framhållit, stort behov av omförmälda båtmateriel föreligger för marinens vidkommande, synes mig så mycket mindre anledning föreligga att under nu rådande låga konjunkturer söka till enskild avyttra samma materiel, utan finner jag mig böra tillstyrka, att densamma tillföres marinen. Det lär sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma rörande materielens fördelning inom marinen.

För överlåtelsen till marinen av förenämnda båtar och pråmar synes skälig ersättning böra beredas bolaget, och finner jag ej anledning till erinran mot de värden å tillhopa (50,000 + 45,000 + 75,000 + 12,000 + 10,000 + 9,000 + 4,000 =) 205,000 kronor, vartill de, på sätt ovan nämnts, blivit uppskattade. Av dessa värdebelopp avser beloppet 75,000 kronor pråmen Vega, och tillåter jag mig, i anledning av beloppets storlek, hänvisa till att Vega, i motsats till övriga pråmar, är byggd av stål och försedd med ångmaskin för drivande av vinschar, ankarspel och styrinrättning.

För omförmälda ändamål torde å årets tilläggsstat böra äskas anslag å förutnämnda summa 205,000 kronor. Då motsvarande minskning uppstår i den förlust, statsverket genom bränslekommissionens verksamhet

Departements-
chefen.

åsamkas, synas, enligt vad chefen för finansdepartementet meddelat mig, betänkligheter icke böra möta att för bestridande av den nu ifrågavarande inköpssumman i erforderlig mån anlita statsverkets kassafond. Anslaget synes lämpligen böra givas natur av förslagsanslag, högst.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för inköp för marinens räkning av vissa båtar och pråmar å tilläggsstat för år 1922 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst, 205,000 kronor.

2:o.

Ang. överlåtelse till Vaxholms grenadjärregemente av bogserbåten Gun.

I skrivelse den 8 december 1921 har chefen för Vaxholms grenadjärregemente anfört, att sedan fråga uppkommit om överlåtelse till regementet av den Ostkustens transportaktiebolag tillhöriga bogserbåten Gun, nämnda båt i september 1921 i avvaktan på ärendets slutliga avgörande såsom lån överlämnats till regementet.

Under åberopande, bland annat, att den till låns erhållna båten hade visat sig synnerligen lämplig för sitt ändamål, nämligen transport av trupp m. m. och bogsering av pråmar, samt att, därest regementet erhöle ifrågavarande båt, avsevärda besparingar skulle göras, har regementschefen hemställt, att omförmälda båt måtte så snart ske kunde överlämnas till regementet.

Bränslekommissionen har den 10 januari 1922 avgivit utlåtande i ärendet samt därvid anfört, att kommissionen med anledning av den ifrågasatta överlåtelsen till Vaxholms grenadjärregemente av det Ostkustens transportaktiebolag tillhöriga bogserångfartyget Gun låtit magistratens i Stockholm besiktningsmän verkställa värdering av fartyget, därvid fartyget i befintligt skick uppskattats till ett värde av 45,000 kronor.

Kommissionen hade för sin del intet att erinra emot, att överlåtelsen till regementet snarast komme till stånd. Ur flera synpunkter sett syntes det lämpligast att, när verkligt behov av fartyget från regementets sida föreläge, fartyget icke försålde i öppna marknaden, utan överfördes till den statsinstitution, som därav vore i behov. Dock torde icke överlåtelsen kunna ske från Ostkustens transportaktiebolag till annat pris än sådant, som nära överensstämde med det vid värderingen fartyget åsatta värdet. Skulle Kungl. Maj:t finna skäligt väsentligt nedskryva försäljningssumman, torde böra föreskrivas, att fartyget först skulle överlåtas å bränslekommissionen.

I utlåtande den 13 mars 1922 har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet finge för sin del tillstyrka, att ifrågasvarande bogserbåt överlämnades till Vaxholms grenadjärregemente. Då emellertid medel för båtens inlösen icke stode till intendentsdepartementets förfogande, finge departementet hemställa, att proposition i förevarande syfte måtte avlåtas till riksdagen.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner jag mig böra tillstyrka, att ifrågasvarande båt förvärvas för Vaxholms grenadjärregementes räkning. Förvärvet synes mig böra ske till det båten vid värdering åsatta värdet, 45,000 kronor. Anslag för ändamålet torde böra äskas å tilläggsstat för innevarande år. I fråga om täckning på budgetens inkomstsida av ifrågasvarande utgift hänvisar jag till det under föregående punkt anförda. Berörda anslag synes lämpligen böra givas natur av förslagsanslag, högst.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för inköp för Vaxholms grenadjärregementes räkning av bogserbåten Gun å tilläggsstat för år 1922 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst, 45,000 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämna, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.